

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — ŠTEV. 15.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVJA

TRBOVLJE, 10. APRILA 1952

Odločna beseda delovnega ljudstva Zasavja

TRBOVLJE OSTRO OBSOJAJO ITALIJANSKE FAŠISTIČNE SPLETKE

»Roke proč od Trsta!« — »Trst je naš!« in »Tudi mi bomo odločili o tem!« — to so bile besede in gesla revolucionarnih Trboveljčanov, ki so se zbrali pretekli četrtek popoldne v velikem številu pred rudniško restavracijo na Vodah v znak protesta proti ogabni politiki italijanskih fašistov, kominformistov in Vidaličevcev.

Ze pred 4. uro popoldne so se zbirali Trboveljčani iz vseh krajev na Vodah; od železniške postaje so prihajali delavci in uslužbenci iz cementarne in elektrarne, železničarji ter v Sp. Trbovljah stanujoči rudarji in drugi prebivalci na zbirališču pred rudniško restavracijo. Ze v sprevedu si slišali vzklikanje: »Trst je naš!« in »Trsta ne damo!« Iz zgornjih Trbovelj in iz rudniških kolonij pa so spet prihajali rudarji, šolska mladina s pionirskimi zastavami in transparenti; pred rudniško restavracijo se je zbralo nad 5000 ljudi. Rudarska godba je igrala ves čas zbiranja trboveljskih delovnih množic borbeno partizanske pesmi, kar je dalo zborovanju še večji poudarek.

Med prvimi je spregovoril zbrani množici zvezni poslanec Anton Zagoršček, ki se je prejšnji dan vrnil iz Beograda z zasedanja Ljudske skupščine FLRJ. Ta je v svojem govoru med drugim poudaril: »K nam naj pridejo fašisti — pod zemljo jim bomo skopali grobi!«

Govornik za govornikom so se vrstili iz delovnega ljudstva Trbovelj, kjer so bili vsi v svojih besedah čestokrat ustavljeni z vzkliki ogorčenja nad ne-

sramnim početjem fašističnih iredentistov.

Ob zaključku te velike protestne manifestacije v Trbovljah je bila poslana tov. Edvardu Kardelju brzojavka, v kateri trboveljsko delovno ljudstvo ostro obsaja izvalno politiko italijanske vlade z de Gasperijem na čelu, fašistov in kominformistov. V resoluciji se poudarja: »Nismo še pozabili grozodejstev fašizma leta 1924 v Trbovljah, tudi nismo pozabili »kulture« fašizma v naši težki narodnoosvobodilni vojni; če mislijo de Gasperi in njegovi fašistični lakaji, da je danes čas za osvajanje naše zemlje, se proketo motijo. Danes smo bolj kot kdaj enotni v geslu: »Tujega nečemo — svojega ne damo!«

Hrastniško delovno ljudstvo je povedalo svoje

V Hrastniku še ni bilo tako uspelega zborovanja kot pretekli četrtek, ko so od vseh strani prihajali hrastniški rudarji, steklarji in delavci kemične tovarne, mladina z Dola in ostali, da protestirajo proti fašističnemu imperialističnemu pohlepu po naši zemlji.

Preko 3000 ljudi se je zbralo tega dne pred Domom TD »Partizan«, da dajo duška proti nesramnemu obrekovanju italijanskih fašistov proti naši državi, zlasti še, ker je večina občutljiva fašizem na lastni koži v naši narodnoosvobodilni vojni.

Veličasten je bil pogled na množico ljudi, ki se je zgrinjala na zbirališču

Med vzklikanjem maršalu Titu in Jugoslovanski ljudski armadi je bila sprejeta borbena resolucija Trboveljčanov, na kar se je razvil manifestativen spreved zbranih delovnih množic po cesti mimo rudarskega naselja »Njiva«, in nato po novi cesti mimo Delavskega doma nazaj pred rudniško restavracijo, kjer so se demonstracije nadaljevale.

Spregovoril je še sekretar MK KPS Trbovlje, tov. Jože Piki, ki je v imenu vseh Trboveljčanov odločno povedal, kaj hočemo. Še dolgo nato se ljudstvo ni razšlo; vedno in vedno so se slišali vzkliki: »Trst je naš!« — »Trsta ne damo!«

z rudnika, na čelu z rudarsko godbo, ter drugo ljudstvo z raznimi protestnimi transparenti. Na teh so bile v kratkih, lapidarnih besedah napisane naše zahteve in izjave o fašističnih izdajanjih, tako med drugim znane besede našega maršala Tita: »Tujega nečemo — svojega ne damo!« Z druge strani pa so od hrastniške postaje spet prihajali steklarji s svojo godbo, delovni kolektiv kemične tovarne, šolska mladina in ostale množice z južnega dela Hrastnika.

Protestno zborovanje je odprl predsednik OF v Hrastniku, tov. Jože Klanjšek, na kar so sledili ostali govorniki iz ljudstva v imenu hrastniških rudarjev, prosvetnih delavcev in mladine. Vsi so soglasno poudarjali, da je naš maršal Tito pravilno govoril o italijanskih zahtevah in da z njegovimi besedami soglašajo in čuti vse jugoslovansko ljudstvo kakor tudi cela hrastniška dolina.

V resoluciji, ki je bila poslana s tega manifestacijskega zborovanja zunanjemu ministru v Beogradu, zahtevajo vsi Hrastničani, da jugoslovansko ljudstvo ne odstopa od svojih zahtev niti korak.

PROTESTNO ZBOROVANJE V ZAGORJU

Ze od preteklega ponedeljka dalje so v Zagorju na partijskih, sindikalnih in frontnih sestankih razpravljali o položaju, ki je nastal zaradi zahtev italijanskih imperialistov po priključitvi Trsta Italiji. Delovni kolektivi tega kraja so enotni v tem, da bi se Jugoslaviji napravila velika krivica, če se Trst vrne Italiji. Ogorčenost delovnih ljudi, zlasti pa še vseh bivših borcev, se je še bolj stopnjevala, ko so zvedeli, da mislijo zahodne velesile obravnavati vprašanje Trsta na posebnem sestanku in da bo k tej razpravi povabljeni tudi Italija. Ogorčeni so bili zlasti zaradi tega, ker Jugoslavija k tej važni obravnavi sploh ni dobila povabila.

Ogorčenje je prišlo do svojega polnega izraza v četrtek, 3. aprila, ko je prebivalstvo Zagorja in okolice priredilo mogočno protestno zborovanje s pohodom po tem velikem rudarskem centru. Šolska mladina je nosila v tem sprevedu protestne parole, ki so razodevale revolucionarnost naše mladine. Polnoštevilna udeležba rudarjev in ostalih delovnih kolektivov v Zagorju kakor tudi vsega ostalega prebivalstva je bila dokaz, kako je vsem pri srcu vprašanje tržaškega ozemlja.

Na zborovanju, na katerem je bilo okrog 3000 ljudi, je govorilo več aktivistov in predstavnikov množičnih organizacij in krajevne oblasti. Prebivalstvo Zagorja je burno manifestiralo, da ne smemo popustiti v tem vprašanju; čuli so se vzkliki: »Roke proč od Trsta!« — »Trst je naš!« — »Dol de Gasperi in njegov oproda Vidali!« — »Dol kominformistov, imperialisti in fašisti!« — »Smrt fašizmu!« Množica je vzklikala naši ljudski Armadi in maršalu Titu. V resoluciji, ki je bila poslana ministru za zunanje zadeve, tov. Edvardu Kardelju, zahtevajo vsi Zagorjani od naše vlade, da stori potrebne korake v zaščito naših bratov na svobodnem tržaškem ozemlju in v zaščito naše domovine pred napadom.

Revirji so povedali svoje

Šola in vzgoja mladine

V soboto 29. marca se je vršila konferenca vsega vzgojiteljskega kadra okraja Trbovlje, katere se je udeležilo 142 učiteljev, profesorjev in vzgojiteljev.

O delu Sveta za prosveto in kulturo je poročal predsednik sveta tov. Mirko Skalin, o vzgoji patriotizma pa je imel referat okrajni šolski inšpektor tovariš Herman Pečnik.

V svojem poročilu je tov. predsednik poleg načelnih misli o liku vzgoji-

telja v socialistični družbi podal statistične podatke o uspehih na naših šolah in osvetlil tudi najnovejšo politično dogodek doma in v svetu s posebnim poudarkom na iredentistično gonjo italijanskih neofašistov. Po obeh referatih se je razvila diskusija, ki je pokazala potrebo, da se postavijo pri Svetu komisije za srednje šolstvo in osnovno šolstvo, medtem ko komisija za strokovno šolstvo že dela.

Učiteljstvo je pokazalo, da se zanima za gospodarski razvoj, ker je praktično pri delu in ne gre mimo plana. Prizadevalo si bo pomagati sindikalnim podružnicam, da se bodo delavci učili voditi gospodarstvo. Nudilo bo podporo delavcem s tem, da se bodo osnovali delavske gimnazije. Doslej so večinoma nameščenci hoteli do izobrazbe, ne pa delavci kot samostojni gospodarji v podjetjih. Delavskemu ljudstvu je potrebna delavska prosveta.

Ko se je obravnavalo vprašanje o nižjih gimnazijah, smo ošibali ljudi brez večjih teženj, ki zagovarjajo stagnacijo s starim tipom šole. Ti nočejo razumeti, da je bil prehod na nižje gimnazije, ki sodijo v sistem obveznega šolanja, potreben. Ta korak je bil pravilen, to je bil nujen revolucionarni skok, ker potrebujemo za višji tip družbe tudi človeka, ki bo zanj primerno izobražen. Torej nižja gimnazija naj ne bo samo priprava za višjo gimnazijo, ampak naj pripravlja in usposablja ljudi za višji tip družbe.

Visok moralno-političen lik naših prosvetnih delavcev-aktivistov se je pokazal v diskusiji o vzgoji patriotizma. Do izraza je prišla visoka zavest našega učitelja, vzgojitelja, ki zahteva jasno opredelitev tistih učiteljev, ki se še vedno niso otresli idealističnega pojmovanja in misticizma in še čutijo

Požigi slovenskih vasi, to je bilo delo fašizma. Tega fašistov Slovinci in vsi jugoslovanski narodi nikoli ne pozabijo

Mladi litijski »pesniki« - za naš Trst

Splošnem ogorčenju proti fašizmu, ki steguje roke po naši Istri, coni A in Trstu, se je priključila tudi naša mladina. Na gimnaziji v Litiji je mladina izpovedala svoje misli tudi v pesmih in takrat smo začutili, da nam dorašča mladina, ki bo dostojen naslednik partizanske generacije. V teh pesmih so mladi izpovedali svoj patriotizem. V rimani besedi so izšli svoja čustva in odgnili svoje spomine na nedavno dobo fašizma.

Izbral sem nekaj takih verzov in jih objavim z namenom, da spoznamo nekaj naših najmlajših, ki so se to pot potkusili kot mladi pesniki. Njihovi verzji so skoraj skromni, začetniški, v njih pa že čutimo mladino, ki bo pod spretim vodstvom še rasla in napredovala.

Evo nekaj takih polzakusnih prvencev: Dijakinja Majda s Kresnic posega v svoji pesmi v tisti čas, ko je prihrumel v našo dolino fašist in je njo in starše poglaj z doma v ječo in potem v taborišče:

Sem bila stara nekaj let, fašist nas je poglaj v svet...

Dijakinja Martina pa se zaveda, da bo s leti rasla udarna moč naše mladine, ki bo stopila v obrambo domovine in zagrozila fašistom:

Le čakaj, ko bo zrasla mlada post, takrat boš čutil naš — protest...

Njen dijaški tovariš pa je doma šul, da je že njegov stari oče točil kri v borbi z Italijani, oče pa je bil partizan. Sinko pa takole obljublja svoji domovini:

Za svobodo ljubljene zemlje, je moj dedek kri prelil.

Moj oče pa je partizan postal, sredi hoste je življenje dal.

Ko dorastem jaz, se bom še jaz boril.

Peter z Grbina, najmlajši brat našega slavnega generala Poglajna, ki je vodil zmagovito jugoslovansko armijo — VII. korpus v Trst, pa je med drugim takole zapisal:

Trst je naš, je naš Jadran, vsi bomo šli enotni v bran.

Ta mladina že spoznava vso lepoto našega Jadrana in tragiko naše sosesčine z dolgotrajnim in zvitostnim fašizmom. Dijak Franci o tem takole razmišlja:

Naše morje, morje valovito, rezal je krivični italijanski brod.

A naš maršal — tovariš Tito, si je sam ubral k morju pot.

Tudi v mnogih drugih pesmih se naša mladina zahvaljuje naši slavni JLA. Dijakinja Vilma iz Smartna ocenjuje našo armado takole:

Naše morje, morje valovito, ne iztrga nam barantanje nobeno!...

Kritik z drobnogledom bo našel seveda tudi v tam stilistične, ritmične, slovniške in drugačne napake. Da bo vseh spodbil v sestavi mladih litijskih »peresarjev«. Vendar jih objavljamo kljub temu, ker prikazujejo naš mladi naraščaj, ki daje v velikih dnevih naše zgodovine duška svojim čustvom do naše domovine in svobode v skromnih verzih, ki pa so polni — resnice.

A naša Armada branila zvesto, bo našo Gorico, Trst in Primorje, držala bo v roki orožje čvrsto.

postavila v bran se za naše bo morje.

Tudi njena soolka Majda je napisala daljšo pesnitev z naslovom: »Za Trst in Gorico«, ki jo začenja s spomini na mlada leta:

V naše kraje je fašist privihal, Trst in Gorico nam je ukradl...

Svoj sprev pa zaključuje takole:

Fašist, ti nisi demokrat, zapomni vendar si enkrat, da Reka, Trst, Gorica, to naša so pravica!

Mladina spoznava: narodne težave pri poku v šoli, pa tudi pri čitanju časopisov. Zato poznajo premočno vso našo problematiko. O tem nas pripravlja prikaz letošnje pomladi, kakor jo je opazil Franci iz hotiške vasi:

Vsa naša domovina zbrana, uživala je v svobodi,

vse prebujala se v prirodi, a v srcu zdaj nam zakravela rana...

Naši najmlajši poznajo tudi vse tiste italijanske nasilnike, ki nam kalem trst in hujšajo italijansko ljudstvo proti mirnemu sožitju z nami.

Metka iz Litije sodi v svoji pesmici, ki jo je napisala z akrostihom (začetnicami) »Trst«:

Trst in Reko bi nam rad ugrabil, a zastoji so Tvoje želje, Ti Vidali,

ne boš se sončil po prelepi tej obali.

Dijak Jože z Dobrave pa je šul doma o italijanskih »junakih« in njihovem voditelju, fašističnem nasledniku in mu svetujejo z vsem svojim mladeniškim žarom:

De Gasperi, zakaj steguje roke, daj mir, če ne bo zate gorje!

Prišla nad vas spet bo polomija, da boste vekali: »O mama mial!«

Takih drobtin — polzakusnih umotvorov naših najmlajših bi lahko našel še precej.

Pa saj niso vsi tako posrečeni, vendar v vseh je misel na domovino in ljubezen do svobode, ki jo bodo takrat, ko bodo dorasli, znali tudi sami braniti. Te mlade duše pa že zdaj čutijo ves gnev proti sosedu, ki postaja nasilen, spoznavajo pa tudi, da naša domovina, v času velike vojne na strani velikih zaveznikov, ni deležna priznanja, kakor bi ga morala biti. O tem še besedo Gustija iz turnske graščine na Glavnem trgu:

Našo zemljo, s krvjo osvobodeno, ne iztrga nam barantanje nobeno!...

Kritik z drobnogledom bo našel seveda tudi v tam stilistične, ritmične, slovniške in drugačne napake. Da bo vseh spodbil v sestavi mladih litijskih »peresarjev«. Vendar jih objavljamo kljub temu, ker prikazujejo naš mladi naraščaj, ki daje v velikih dnevih naše zgodovine duška svojim čustvom do naše domovine in svobode v skromnih verzih, ki pa so polni — resnice.

J. Z.

Litija je soglasno obsodila fašistični pohlep na Trstu

Val ogorčenja je ob sporočilu, da stegujejo italijanski fašisti svoje grabeljne roke po našem Trstu, zajel tudi vse delovne ljudi v Litiji. Na poziv OF, predstavnice našega političnega življenja in delovanja, smo se zbrali v Telovadnem domu, kjer smo dali duška ob usodnih dnevih, ki groze našemu Trstu in coni A. Soglasno in ob živahnem pritirjevanju smo sprejeli protestno resolucijo in jo naslovili predstavniku našega naroda tovarišu Edvardu Kardelju, zunanjemu ministru FLRJ.

Ob zaključku protestnega zbora smo zapeli himno »Hej Slovani«. Enodušnost Litijanov ob tej pomembni manifestaciji za naše narodne pravice, je obsodila razdiralne naklepe fašizma, pod katerim je Litija trpela kakor malo-kateri drugi kraj v Zasavju.

naizjeh s 1277 dijaki, medtem ko je v višji gimnaziji le 139 dijakov, od katerih je 89 brez slabih ocen, torej 64 odstotkov. Tudi tu je bil kriterij ocenjevanja oster, kar je za prvo polletje kar na mestu.

Pohvalno za naše dijake pa je to, da je bil na vseh gimnazijah izključen samo en dijak zaradi slabega vedenja. Uspehi na hrastniški gimnaziji s 34% pozitivno ocenjenih dijakov niso zadovoljivi zaradi kadrovstva dijakov in lanske dediščine, ki je bila zaradi pomankanja učnih moči in zaradi bolni-nujna. Letošnji kolektiv je zgrabil resno za delo z mladostnim poletom, ki mnogo obeta.

S svoje konference je učiteljstvo poslalo protestno resolucijo predsedniku vlade LRS, v kateri ostro obsaja imperialistično in iredentistično gonjo proti naši državi.

Pred smrtjo ni smel gledati svoje rodne grude

V zadnjih dneh po svetu

ODMEVI NASEGA ODLOČNEGA STALIŠČA GLEDE TRSTA

Demonstracije in manifestacije po vsej Jugoslaviji proti fašističnim aspiracijam ter govor maršala Tita so v vseh zahodnih državah odmevali jasno in globoko. Izjave odločnih političnih osebnosti na Zahodu skušajo vplivati pomirjevalno, češ da se pri londonskih razgovorih nikakor ne bo preudicirala dokončna rešitev statusa STO.

Svetovno časopisje široko komentira govor maršala Tita. Londonski »Times« poudarja, da bi politika zahodnih velesil v vprašanju Trsta lahko odvrnila simpatije jugoslovanskih narodov do Zahoda. »Daily Telegraph« piše, da vprašanje Trsta ni mogoče rešiti brez Jugoslavije. Francoska poročevalska agencija AFP objavlja poročilo svojega beograjskega dopisnika, ki trdi, da so naše demonstracije opozorilo Italiji o odločnosti jugoslovanskih narodov, da bodo pokazali pest, če jim odklanjajo ponudeno troško. »Frankfurter Rundschau« trdi, da je Jugoslavija proti enostranskemu reševanju tržaškega vprašanja in nepopustljiva glede Trsta in da bi jugoslovansko-italijansko sovladje v Trstu lahko zblížalo oba soseda in postalo močna trdnjava za evropsko trgovino in varnost. Francosko javno mnenje šteje fašistične izgrede kot delo šovinistične sode, ki so jih organizirale najvažnejše politične stranke, da bi prikile italijanskemu ljudstvu pravo notranjepolitično stanje. Londonski »Times« poudarja, da je v mednarodnem merilu Jugoslavija kot zaveznik desetkrat bolj zanesljiva od Italije.

Glede londonske konference same se v pristojnih britanskih in ameriških krogih dvomi o uspehu te konference in nekateri celo obžalujejo, da je bila ta konferenca sploh sklicana. O domnevi, da bi bil morda lahko imenovan za Trst italijanski »politični svetovalec«, se izražajo skeptično, ker bi tako imenovanje imelo lahko neprijetne posledice.

TRUMAN NE BO KANDIDIRAL NA PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH

Odločitev Trumana, da ne bo kandidiral na predsedniških volitvah, se v ameriški javnosti živo komentira. Sodi se, da bo ta odločitev napravila v demokratski stranki popolnoma nov položaj, ki si mora čimprej izbrati svojega kandidata. Republikanska stranka bo morala, če želi zmagati na predsedniških volitvah, imenovati svojega najmočnejšega kandidata — generala Eisenhowera.

DEPORTIRANJE IZ MADŽARSKE V SIBIRIJO

Po poročilih iz Budimpešte pošiljajo madžarske oblasti osebe iz koncentracijskih taborišč na prisilno delo v Sibirijo. Baje nameravajo poslati v Sovjetsko zvezo 8000 oseb, med njimi tudi Francoze, Angleže, Avstrijce in Nemce, in jih tam izkoriščati kot brezplačno delovno silo.

AMERIŠKI IZDATKI ZA KOREJO

Po ocenitvah ameriškega vojnega ministrstva bodo stroški za vojno v Koreji stali ZDA do kraja maja tega leta pet milijard dolarjev, če sovražnost dotlej ne bodo ustavljene. Od teh stroškov gre za suhozemne vojaške sile 4 milijarde 300 milijonov, za mornarico 375 milijonov in 305 milijonov za zrakoplovstvo.

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

Prvo zasedanje novega delavskega sveta v steklarni v Hrastniku

Preteklo nedeljo je imel delovni kolektiv steklarne v Hrastniku slovesen dan, ki so ga že v soboto oznanjale izbožene zastave in parole: njegov novoizvoljeni delavski svet se je tega dne sestal k svojemu prvemu zasedanju.

Izvoljeni delegati so se začeli zbirati že pol ure pred začetkom zasedanja; zanimali so se za posamezna vprašanja ter naloge, ki jih bodo čakale kot izvoljene članke sveta podjetja. Tako po osmi uri zjutraj se je začelo zasedanje; ugotovljeno je bilo, da so se zbrali vsi člani razen tistih, ki so morali ostati po službeni potrebi v tovarni.

Najstarejši član delavskega sveta tov. Matija Koritnik je odprl zasedanje. Po poročilu predsednika upravnega odbora so prešli takoj na volitve bodočega predsednika sveta. Po vsestranskem pretresanju so člani izvolili za to mesto tov. Jožeta Kastelica, večletnega sindikalnega funkcionarja v podjetju ter dobrega delavca in tovariša.

Prav tako so bili v upravni odbor tovarne izvoljeni najboljši člani kolektiva, in sicer: tov. Ivan Grum, Anton Sihur, Jože Velej, Franc Poljšak, inž. Edo Birsa ter Alojz Hudi II.

Po volitvah se je razvila vsesplošna diskusija, v kateri so člani sveta stavili več pametnih predlogov; v diskusiji sta sodelovala tudi direktor podjetja ter predsednik sindikalne podružnice, na kar je delavski svet sprejel sledeče sklepe:

1. delavski svet bo zasedal redno vsak mesec;

2. v okviru tekmovanja za gospodarsko upravljanje podjetij bo delavski svet skupno s sindikalno organizacijo priredil po dvakrat na mesec seminar za dvig članov sveta;

3. delavski svet bo posvetil še večjo pažnjo varčevanju s surovinami in z obratnim materialom;

4. prav tako bo delavski svet posvetil vso pazljivost izpolnjevanju tovarniškega družbenega plana, tako da bo podjetje doseglo določeno akumulacijo 100-odstotno;

5. delavski svet bo zaostril kontrolo proti vsem tistim članom kolektiva, ki bi hoteli izkoristiti družbeno lastnino kakor tudi proti kršilcem delovne discipline;

6. delavski svet bo skrbel za dvig mladega steklarskega kadra ter organiziral tečaj za strokovni dvig tehnične osebe;

7. v zvezi z novim plačilnim sistemom bo delavski svet prilagodil toza-deven pravilnik prilikam proizvodnje podjetja.

Ob zaključku je delavski svet sprejel pozdravne resolucije, ki so bile odposlane predsedniku vlade LRS, tovarišu Mihi Marinku, Republišnemu svetu sindikatov ter tov. Francu Leskošu, predsedniku gospodarskega sveta.

Prvo zasedanje delavskega sveta steklarne Hrastnik

POLNOŠTEV LNA UDELEŽBA NA PRVEM ZASEDANJU

Prvo zasedanje novoizvoljenega delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik je bilo preteklo sredo, 2. aprila. Udeležba je bila polnoštevna, saj je od 83 izvoljenih članov sveta manjkalo le 10 tovarišev, ki pa so bili upravičeno odsotni.

Za predsednika delavskega sveta je bil ponovno izvoljen tov. Anton Alič, v upravni odbor rudnika pa 10 članov, in sicer: tov. Ernest Molan iz zahodnega obrata, tov. Franc Zdovec iz Hrastnika, tov. Franc Princ iz Trbovelj, tov. Franc Marinko in Polde Goljuf iz vzhodnega obrata, tov. Polde Majdič in Anton Kamenšek iz Hrastnika, nadalje tov. Ivan Hribar in Jože Bregar iz Trbovelj ter tov. Ivan Zupančič, sedanjí predsednik upravnega odbora VGZ.

Zasedanja delavskega sveta so se udeležili predstavniki rudarstva iz Ljubljane ter sekretar OK KPS Trbovlje, tov. Viktor Kovač.

Poleg volitve predsednika delavskega sveta in volitve članov upravnega odbora rudnika je bilo na dnevnem redu poročilo o dosedanjem delu in gospodarstvu delavskega sveta in upravnega odbora na rudniku. To poročilo je podal tov. Ivan Zupančič. Ta je navedel, da so se člani delavskega sveta in upravnega odbora v času opravljanja svoje odgovorne funkcije mnogo naučili. Tukaj je tov. Zupančič poudaril začetne težave delavskega sveta; prva zasedanja so bila razumljivo slaba in so bila podobna bolj obratnim konferencam, kjer so se člani sveta v debati izgubljali v majhnih vprašanjih po posameznih rudniških obratih. Temu je bila kriva nepoučenost članov sveta o veliki odgovornosti v gospodarskem pogledu. Delo sveta se je izboljšalo, ko so se člani delavskega sveta začeli zanimati za finančno stanje rudnika, ki je postalo med drugim zaradi nedoseganja proizvodnega plana na dnevnem kopu, čemur je bilo krivo

stalno deževno vreme, kritično, saj je imel rudnik sredi leta okrog 9 milijonov dinarjev nadplanske zgube. S pravnimi prijemi upravnega odbora in delavskega sveta je uspelo spraviti to kritično stanje podjetja v ravovesje. Rudnik je pokrtil to finančno izgubo z znižanjem števila vseh pogrešljivih delavcev in uslužbencev, na drugi strani pa sistemizacijo delovnih mest v podjetju ter z zboljšanim razporeditvijo delovnih moči, prav tako pa seveda tudi z varčevanjem lesa, razstreliva, obratnega materiala in podobno. Z vsemi temi ukrepi je uspelo zmanjšati proizvodne stroške za toliko, da je bil ob koncu leta na rudniku dosežen nadplanski dobiček 1.643.644 din.

Sama diskusija na zasedanju je pokazala, da se člani novega delavskega sveta dobro zavedajo, da kolektivno odgovarjajo za pravilno gospodarjenje v podjetju. Tako je bila tudi pri sklepih, ki si jih je zadal delavski svet ob koncu zasedanja, sprejeta obveza, da se bo izvajanje oz. izpolnitev sprejetih sklepov in vsakem zasedanju sveta kontroliralo. Med važnimi sklepi delavskega sveta je šteti zlasti brigo celotnega kolektiva za doseglo boljše kakovosti premoga, o čemer se bo vodila natančna evidenca. Vso skrb bo delavski svet posvetil nadalje tehnični zaščiti delavcev, prav tako pa tudi kulturnemu dvigu delavcev s podpiranjem kulturnih in fizikalnih društev.

Ob koncu zasedanja je delavski svet sprejel enoglasno protestno resolucijo proti fašističnim predzrežem in izsiljevalcem, ki so spet začeli dvigati glave in na nesramen način zahtevajo Trst, Primorsko in Dalmacijo. Resolucijo je delavski svet poslal na pristojno mesto.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Nekaj dopisov smo dobili šele v ponedeljek. Nismo jih mogli priobiti v tej številki, ker so list že v tiskovni zbirni. Ti dopisi in ostale gradivo pride na vrsto prihodnjih. — Uredništvo.

Za naše kmetovalce

Sadni izbor za trboveljski okraj

KOŠČICARJI:

Češnje: vipavka, srčka, Napoleono-va hrustavka in višnja Lotovka. Vse češnje uspevajo v sončni legi ter niso izbirčne za zemljo. Medtem ko sta vipavka in srčka med zgodnjimi sortami in za transport premeški, pristojeva Napoleono-va hrustavka med najdebelejšimi in zelo iskane hrustavke z rdečorumenkasto barvo. Zori sredi julija in je zelo pripravna za vkuhanje in razpošiljanje. Lotovka je najboljša višnja tako po okusu kot po obliki in barvi ter uspeva zaradi svoje skromnosti celo v senčnih legah. Zori v juliju.

Breskve: Breskve ljubijo zmerno vlažno, peščeno ilovnato rodovitno zemljo, zaradi česar so jim najbolj všeč vinorodne lege.

Hallejevka: plod je debel, rumenoredeč, odličnega okusa. Zori avgusta in je sposobna za razpošiljanje.

Aleksander: precej debel plod, rožnato rdeče nadahnen, zori ob koncu julija, sladkega okusa, skromen in zelo rodovit. Temu sadežu podobne so Amsden in Breggova rana.

Mainflower je srednje debelega plodu, rdeče barve, osvežujočega dišavega okusa. Drevo je skromno, rodi obilno in sodi med najzgodnejše breskve.

Marelce: Marelce uspevajo v zemlji, nasičeni z apnom, v topli zavetju, zaradi česar ljubijo južne stene poslopj.

Viktorija: zori ob koncu julija, je precej debel sadež, rdeče barve, ploden in odličnega okusa.

Breda: uspeva tudi na planem, je pa ob cvetenju občutljiva za mrzlo, vlažno

Se nekaj o tekmovanju rudarjev

Na širši sindikalni konferenci dne 2. aprila so trboveljski rudarji izvolili delegate za III. kongres rudarjev Jugoslavije, ki bo 28. in 29. t. m. v Ljubljani.

Na sestanku pa je prišlo na dnevni red tudi vprašanje tekmovanja rudarjev. Grajali so predsednika tekmovalne komisije, ki je dejal, »da je čakal na potrditev sprejetih točk tekmovanja po Republiškem odboru rudarskih sindikatov Slovenije«, kar pa je seveda precej ponesrečen izgovor. Trboveljski in hrastniški rudarji dosegajo v tekmovanju za izpolnitev svojih proizvodnih nalog kar lepe uspehe; tako je bil osnovni produkcijski načrt rudnika v mesecu januarju prekoračen za 8,2 %, v februarju za 1,5, v marcu pa za 1,1 % — v prvem tromesečju tega leta torej skupno za 3,6 %.

Te številke torej povedo, da rudarji tekmujejo, samo slišati ni nič o tem; po rudniku pa se čujejo pikre opazke, »da so v tekmovalnih komisijah ljudje, ki čakajo, da bodo drugi namesto njih delali...«

POPRAVEK

V članek pod naslovom »Naš sadni izbor«, ki smo ga prinesli na strani 3 v 12. številki našega lista, se je vrnilo nekaj pomot, ki jih danes popravljamo. Tako se glasi četrti odstavek omenjenega članka pravilno takole:

»Okoliščina, da moramo zalagati s sadjem naše industrijske kraje, je naravna, da smo se odločili za sorto Lebel, dasiravno zaradi prepičlega tavnina ne daje prvovrstnega sadjevca (pomotoma tiskano: sadja), vendar pa je v naši sadni trgovini in pri potrošnikih splošno zahtevano in priljubljeno sadje.«

Stirinjasti odstavek istega članka pa se glasi pravilno: »Nižje sončne srednje lege« in ne »Nižje sončne srednje lege«, kakor je pomotoma tiskano.

KAJ SEM DOŽIVEL V SOVJETSKI ZVEZI

Namesto v svobodno vojsko — v taborišče

Zaslišanja so postajala vsak dan ostrejša, trajala so vsa noč in ves čas sem moral stati. Poročnik NKVD si je znal prav spretno izmisljati razna majhna mučenja. Rad je jemal iz žepa zavojček cigarete, si eno prižgal, počasi pihal dim iz ust in mi ponudil zavojček. Če sem željno segel po njem, ga je mirno odmaknil in posmehljivo dejal: »Najprej priznajte, potem pa boste lahko kadili, kolikor boste hoteli.«

Nekje noč je snel puško s stojala in jo prinesel k mizi ter mi zagrozil, »da me bo ustrelil kot psa«, če ne bom priznal. Pristavil je, da je moj prijatelj Odd vse priznal in da me mu zdaj dobro godi. Zakaj naj bi bil torej jaz tako trdovraten? Vendar pa se nisem brigal za to, kar je govoril ali storil. Postal sem popolnoma apatičen in moje reakcije so bile zaradi podhranjenosti in vsakodnevnega izpraševanja ohromljene.

Bilo je že v začetku novembra in postajalo je vsak dan bolj mrzlo. Temperatura je značala novodno 20 do 25 stopinj C pod ničlo. Zaradi mroza sem zelo trpel v svojih tenkih poletnih hlačah, lahkih spodnjih hlačah in rajci — to je bilo namreč edino, kar mi je še ostalo poleg gumijastih čevljev. Nogavice sem bil že davno ponosil.

Ves čas sem moral biti umazan. Edino zjutraj sem dobil skledo mrzle vode, da sem se lahko umil. Mla seveda nisem nikoli videl, prav tako tudi ne britve, tako da mi je zrastle dolga brada. Po njej so mu težje ušli in seveda tudi po ostalem

telesu. Dolge ure sem si krajkal s tem, da sem si jih obiral. Vendar pa je dobivala celica nekaj toplote od peči na hodniku, drugače bi bilo še slabše. V resnici je tudi postalo slabše.

Po nekem nočnem zaslišanju so straže zjutraj pri delitvi zajtrka odšle mimo moje celice. Divje sem začel razbijati po vratih. Stražnik je odprl lino in vprašal, kaj hočem. Toda nato je samo skomignil z rameni v odgovor na moje poskuse, da bi mu razložil, da nisem dobil svojega obroka.

Čez nekaj ur so me odvedli k taboriščnemu poveljniku, kjer so me temeljito preiskali. Stražnik mi je porezal vse gube s hlač, nakar so mi prebrali neko stvar, od katere nisem razumel niti besede.

Potem me je odvedel stražnik po hodniku do celice, ki je bila tik zraven stražnišča in za katero sem vedel, da ne dobiva nikake toplote. Bila je popolnoma temna, imela ni nobenega okna v debelih stenah in ničesar, na čimer bi lahko sedel ali ležal. Stene so bile bele od luja, kajti zunaj je bilo okrog 25 stopinj pod ničlo.

Tako so potekale ure. Tekal sem po celici in cepetal, da bi se ogrel. Poiskoval sem stari na pragu, ki je bil edini iz lesa, toda stražnik je nenadno odprl vrata in tako sem padel po tleh.

Minil je dan. Jesti mi niso dali. Zaprotil sem se za malo tople vode — toda ne, niti tega mi niso hoteli dati.

Dva dni sem preživel v tej mrzli celici, preden so spet prišli stražniki pome, Ur

so se vlekli kakor večnost in še do danes ne vem, kako sem ostal živ. Toda človek lahko vzdrži mnogo več, kakor sam misli.

Ko so me privedli nazaj v mojo prejšnjo celico, se mi je zdelo, da je kar toplo v njej. Dali so mi nekaj tople juhe in cel obrok kruha, vendar pa mi niso dovolili spati. Kadar koli sem poizkusil ležati, je prišel stražnik in me prisilil, da sem vstal.

Zvečer so me vnovič zaslišali. Poročnik NKVD se mi je rogaj: »Kako je, Rudjalk, kje ste bili? Ste se imeli dobro?« Odgovoril sem tako mirno, kolikor sem mogel, da dobro vem, kje sem bil in kako dobro sem se imel. Vprašal me je, če sem zdaj pripravljen priznati. Okusil sem šele predokus tistega, kar čaka človeka v isti mrzli celici, je pristavil.

Nekoga popoldneva ob koncu novembra je prišel pome stražnik in me spehal ven do tovarnega avtomobila, ki je čakal pred vrati. Zdal sem po dolgem času prvič spet zagledal Odda. Bil je bled in suh. Med naju je sedel stražnik in pazil, da nisva govorila.

Najprej smo se odpravljali do vojaškega taborišča v Murmansku in potem v glavni stan NKVD, kjer so naju zaprli v celice v podzemlju. V njih je bilo temno. Hrano pa je bila taka kakor v prejšnjem zaporu, ta juha je imela nekoliko boljše okus. Včasih je lahko človek našel v njej celo nekaj kosčkov krompirja. Jaz sem imel veliko sitnosti s hlačami, ki so mi neprestano lezle nazaj, dokler si nisem izrgal iz srajce primerne traka in se z njim za silo opasal.

Počasi so tekli dnevi in meseci, vsak dan je bil drugemu enak. Toda 6. januarja 1944 je bil zame velik dan: ostrigli so me in prvič po dolgih mesecih sem se lahko umil.

Nekaj mesecev pozneje, 23. aprila 1944, so naju spet odvedli k zaslišanju. Iz Moskve so prispeli najini spisi in razglasi so nama hoteli sodbo. Izreklo pa je ni sodišče, temveč 24-letni poročnik tajne policije.

Počasi, skoraj z naslodo nama je bral sodbo. Dobila sva tri leta prisilnega dela z odvzemom svobode za ilegalni prestop meje, po paragrafu 84 sovjetskega kazenskega zakonika. Odslužiti bi ga morala v koncentracijskem taborišču. Tri leta! Bila sva kot omamljena in tolmačeve besede na naju niso napravile bogve kakega vtisa. Bila sva preslabotna. Izgubila sva že sposobnost, da bi normalno reagirala.

Odvedli so naju nazaj v celici. Kaj se bo zgodilo z nama? Kakšno je sovjetsko koncentracijsko taborišče? Odgovora na taka vprašanja nama ni bilo treba dolgo čakati.

Štiri dni pozneje so nama dali popotnico — kilogram črnega kruha in 200 gramov nasoljene surove polenoke. Dali so nama tudi čepci in kratka vatirana jopiča.

Na trgu, nasproti zaporu, kjer je čakal tovarni avtomobil, je vladala mrzlična dejavnost. Stražniki so kričali in preklinjali zganjale jettike iz raznih barak k avtomobilu ter jih brcali in tepli, če niso dovolj hitro stopali.

Jettiki so bili kar najbolj pisana družba, ki si jo je mogoče misliti. Med njimi so bili starčki in ženske, vojaki v razcapanih uniformah, mladi fantje in dekleta in celo deset- ali dvajsetletni otroci. Poleg Rusov z izrazitimi nordijskimi potezami so ždeli majhni širokolitni Jakuti in Tataři, poševnooki Kitajci in črnolasi Poljaki.

Toda vsi so imeli nekaj skupnega. Vsi so bili razcapani, lačni, umazani in na njihovih obrazih je bilo videti globoke sledove trpljenja in pomanjkanja v času dolgega jettništva.

Vsi smo bili rekruti največje sovjetske vojske sužnjev, vojske brez upanja in katere vsakdanji kruh so obup, ponižanja in smrt. Bili smo živi mrličji.

Nazadnje so nas vse — bilo nas je okrog 40 — natrpali na avtomobil, drugega vrh drugega kakor sardine v skatli. Po kratki vožnji so nas cepili ter nas uvrstili po dva in dva. Tako smo morali korakati na železniško postajo v Murmansku, ves čas pod močno stražo, ki je držala puške pripravljene na strel. Tistim, ki so težko držali korak, so pomagali z brcami in sunki v hrbet.

Na postaji so nas naložili na posebne jettiške železniške vapore z zamreženimi okni. Stražo so prevzeli posebni stražniki. Šestintrideset ur smo čakali v zaklenjenih vagonih, da se je vlak končno premaknil.

Prvega maja se je ustavil na majhni postaji Godina, okrog 13 km južno od zaliva Onega. Odda, mene in Olgo, osemnajstletno rusko dekle iz Murmanska, ki je bila obsojena na deset let, je prevzel stražnik iz godiškega taborišča. Spremljal ga je vojak. Ostale so odpravili naprej v drugo taborišče.

Pozno zvečer — potem ko so nas preiskali in smo morali podpisati neki dokument — smo stopili na taboriščne steze. S tem se je začelo za nas novo življenje, življenje, o katerem nismo ničesar vedeli, a se ga potem bolj bal, in naš strah je bil opravičen.

(Dolga prihodnja)

TRBOVELJČANI IN KNJIŽNI TRG

S ponosom lahko govorimo o revolucionarni tradiciji naših revirjev, prav tako pa lahko trdimo, da so vsi revolucionarni in po napredku stremelji ljudje v naših rudarskih krajih vedno cenili našo lepo knjigo.

Akoravno sestoje naši revirji v pretežni večini iz preprostih delovnih ljudi in je med njimi mnogo ljubiteljev lepe knjige, bi vendar morala naša knjiga zavzemati med delovnim ljudstvom vidnejše mesto, kot ga zavzema. Spričo števila prebivalstva v naših revirjih je število tistih, ki kupujejo in berejo knjige, vse premajhno.

Kaj pomenja človeku lepa knjiga, kakšen užitek in zadovolženje mu prinese, kako ga dviga, bodri in izobražuje, lahko povedo vsi tisti, ki jim je knjiga postala vsakdanja potreba, ki so ob njej postali kulturni ljudje. In vendar imamo še danes česte primere, kjer starši odvrtaajo svoje otroke od knjige, zlasti od napredne. Ni razveseljiv ta pojav. Se bolj žalostno pa je, da premnogi ljudje, med katerimi je veliko mladine, bolj cenijo zakajene gostilne, akoravno bi bila tem mladim ljudem knjiga neprimerno bolj potrebna kot pa čezmerno uživanje alkoholnih pijač. Če bi čas, ki ga naša mladina presedi in zapravi po gostilnih, uporabila za branje leposlovnih, znanstvenih in političnih knjig, koliko več izobražene, pa tudi trezne mladine bi imeli. Koliko bolj bi bila ta mladina pripravljena in usposobljena za vse težave, ki jo čakajo v življenju. Ako bi mladina živila v svojih prostih urah več ob knjigah, tudi ne bi imeli ravno med njo toliko kriminalnih in nemoralnih dejanj, kot jih žal izkazuje sodniška statistika. Popolnoma pravilno je povedal nek mož, ki je dejal, da če bi vsi ljubitelji opojnih pijač — in med njimi je toliko mladih ljudi — brali s takimi požirki knjige kot žganje in vino, potem bi tudi pri nas ne zaostajali za tistimi kraji in deželami, ki so v pogledu kulturnega življenja daleč pred nami. Res je tako. Takrat bi imeli ne samo moralno, marveč tudi telesno odpornejšo mladino, ki si s prekomernim pitjem zastropila zdravje ter si slabi in uničuje telo. In še nekaj: manj socialne revščine bi bilo, ki ji je v veliki meri kriv ravno alkoholizem, prevelika vdanost opojnim pijačam.

Res je, da so knjige danes dražje, kot so bile pred leti, vendar vsaka še tako draga knjiga in njena vrednost še vedno daleč odtehta vrednost čezmerno popite pijače. To bo potrdil vsak razumen in trezen človek, ki pravilno vrednoti vsako reč v življenju.

Pa pogledimo, koliko knjig je bilo prodano v prvih treh mesecih v trboveljski knjigarni in koliko smo izdali istočasno za alkoholne pijače. Številke, ki jih bomo navedli, ne delajo časti Trbovljam.

V knjigarni Državne založbe v Trbovljah je bilo v januarju prodano knjig za 59.720 din, v februarju za 74.570 din, v marcu za 105.054 din, v prvem tromesečju torej za 239.344 din. Temu nasproti pa pravi statistika, da smo v istem razdobju izdali za vino 13.034.000 din, za žganje pa 1.865.000 din, skupaj torej za alkoholne pijače okrog 15 milijonov dinarjev!

Te številke opozarjajo naše množične organizacije in naša kulturna društva, prav tako pa tudi naše politične in oblastvene organe, da bo treba nekaj storiti, zlasti glede naše mladine. Treba jo bo usmerjati iz naših gostiln, predvsem pa jo odvrtaati od čezmerno pitja k delu v naša različna kulturna društva, kjer bo našla boljše in lepše razvedrilo, treba jo bo pritegniti v telovadno društvo »Partizana«, h gojenju raznih športov, k pristopu v taborniško organizacijo in v naša planinska društva, prav tako pa k čitanju naših knjig, k obisku knjižnic in čitalnice, ki jo bomo dobili v Trbovljah v najbližjem času.

Kdor si želi novih knjig, za tega jih ima knjigarna Državne založbe vedno na razpolago, tako leposlovnih, političnih, znanstvenih itd. Ne bomo jih

tukaj naštevati v podrobnosti — veliko število jih je — vsak si jih lahko ogleda v knjigarni neobvezno, kadar ga pot zanese mimo nje.

Vsem rednim odjemalcem bo knjigarna dostavljala prospekte in opise vseh knjižnih novosti, v katerih se bo vsak interesent lahko že v naprej seznanil s kratko vsebino knjige, ki bo izšla. Vsi tisti, ki se zanimajo za nove knjige, naj to sporoče knjižarni Državne založbe, ki jih bo redno obveščala s prospekti in bilteni o vseh knjižnih novitetah.

Pa tudi naše sindikalne knjižnice naj pokažejo večjo brigo za knjigo in knjižnice. V kulturne namene določena sredstva sindikalnih in drugih organi-

Nekaj pripomb k članku o uprizoritvi „Županove Micke“ in „Varha“ v Hrastniku

K članku v »Ljubljanskem dnevniku« z dne 24. marca t. l. ki poleg poročila o uprizoritvi »Županove Micke« in »Varha« na Hrastniku tudi kulturno problematiko Hrastnika, bi hotel resnici na ljubo pripisati nekaj pripomb.

V tem članku je rečeno med drugim tole: »Ko so prišli na nižjo gimnazijo v Hrastnik novi učitelji, se je v tem kraju marsikaj spremenilo.« K temu lahko rečem, da se s prihodom novih učiteljev ni spremenilo v Hrastniku pravzaprav nič: starejši učitelji so zaradi tega lahko šli v pokoj in na krajnji odbor so se povečali za nekaj ljudi. Marsikaj se je spremenilo potem, ko so si nekateri učitelji povzročili hrastniške kulturne prilike. Med trenja, ki so periodično nastajala med telovadnim društvom in SKUD »Aleš Kapla« zaradi odra, ki je v zgradbi TD in ki so do nekega razumljiva — saj pravijo pri nas, »da v splošnosti še pes krknet — se je začel vsaštati v Hrastnik nov element: poveličevanje lastnih zaslug. Takoj bomo videli, da je pisec omenjenega članka dosledno na »inilji«.

»Kulturno življenje se je začelo prebujati...« Pisec potemtakem trdi, da v Hrastniku prej ni bilo nobenega prosvetnega dela. Mogoče je, da avtor navedenega članka razume pod kulturnim življenjem samo igranje na odru! Upam, da ni tako nepismen. Kmalu bo slo let, odkar imamo v Hrastniku gledališče na pihala. Od prve svetovne vojne ni enkrat prenehal z delom. V NOV je šla v celoti in je nastopala kot godba VII. korpusa. Pevski zbor je za nekaj mesecev res prenehal z vajami, ker ni imel prvih tenorjev, vendar sedaj že več mesecev pridno vadi. Lutkovno gledališče je pripravljalo novo kolekcijo lutk in je tik pred uprizoritvijo nove igrice. Igralska družina v Hrastniku je res počasi napredovala z »Navadnim človekom«, da našteto nekaj vzorov: igralci, ki so igrali Miciča, Vientiina in Nikolo. So bili zaposleni pri rudniku na vseh treh delovnih tretjinah, kar je vsak tretji teden izključevalo vaje. Poleg tega je igralce »Dušana« član pevskega zbora, ki ima dvakrat na teden vaje in je moral skoraj do konca februarja obiskovati tudi večkrat strokovni tečaj. Režiser je tudi kapelnik rudarske godbe na pihala in član pevskega zbora. Ždi se mi, da po vseh navedenih okoliščinah ni moglo priti do uprizoritve igre v nekaj tednih. Pa je vendar le prišlo!

Bolj razgibanj so bili člani SKUD »Jože Just«. Ti so precej pred »kulturnim prebujenjem v Hrastniku« ustanovili moški pevski zbor, priredili koncert godbe na pihala in vadili »Finžgarjevo Verigo«, ki so jo tudi že dvakrat uprizorili.

Poleg tega — ali smemo knjižnice tudi šteti h kulturnemu delu? Že daleč razdobje uspešno delujeta sindikalni knjižnici na rudniku in v steklarni, ki sta med najboljšimi v okraju.

Prvi korak je pomenil uspel koncert dijakov nižje gimnazije. — Za ta uspel koncert si lahko lasti skoraj toliko zaslug godba SKUD »Aleš Kapla«, ker je njena mladinska godba nastopila na koncertu, kakor tudi Glasbena šola. Res je, da je organizacijsko plat prireditve prevzelo učitelstvo. Poleg vsega navedenega pa je še nekaj res: pionirsko gledališče SKUD »Aleš Kapla« je ob proslavi Novoletne jelke trilateral uprizorilo igrice »Moja in živali« ter »Pod Novoletno jelko«, pri katerima so sodelovali tudi člani dramske sekcije, ki so takrat že vadili »Navadnega človeka«, kar je tudi eden izmed vzrokov, da se je premiera zavlekla.

Najprej so se hoteli (novi) študenti namreč priključiti dramski sekciji v Hrastniku. Toda razmerah, kakršne vladajo tu, bi svojega sklenja, da čim hitreje nastupijo igrice, ne mogli izvesti. — Če želi določena skupina ljudi uprizoriti igrice in ima za to skoraj dovolj oseb (manjka li sta dve), primerne prostore za vaje, režiserja in dvorano z odrom, je kaj malo verjetno, da bi jo kdor koli lahko obusteno oval. Mislim, da bi imelo za to najmanj interes prosvetno društvo. Drugo pa je, da so bili nekateri člani proforskega zbora obnežen (od kod, mi ni znano, me pa zelo zanima), »da je v igralci družini SKUD »Aleš Kapla« navada, da se vsi izkupilec zapijejo.« Meni in še marsikomu bi bilo zelo ljubo, če bi v postev prihajajoči obrevalce vsaj poskušali to trditve dokazati in objasniti.

»Prišel je težko pričakovani dan.« — Živio, kultura hrastniška, rešena si!

zaci naj gredo za nakup vseh knjižnih novosti, da približamo našo lepo knjigo vsem tistim delavcem, ki si vohi knjig ne morejo kupiti, si jih pa žele izposoditi v sindikalnih knjižnicah. Izgovor, da je zanimanje za knjige premajhno, ne drži. Dolžnost naših sindikalnih organizacij je, da po svojih kulturno-prosvetnih odsekih in njihovih funkcionarjih navajajo delovnega človeka h knjigi, zlasti pa mladino.

Vsi, prav vsi storimo svojo dolžnost in uspeh ne bo izostal. Z navajanjem k naši lepi slovenski knjigi bomo dvignili našega preprostega človeka na višjo kulturno raven in delo v tem pravcu je ena izmed glavnih nalog vsakega socialistično mislečega človeka.

»Dvorana fizikulturega društva je bila polna.« — Resnici na ljubo, ne morda iz nevoščljivosti ali skodoljenosti, moram tej trditvi oporekati.

V »Varhu« sta nastopila prof. Ropotec starejši in mlajši, ki sta dobro odigrala vloge. — Ždi se mi, da polemiziram oziroma zavračam trditve gledališko nepismenega človeka, ali pa je šel pisec obravnavanega članka tako daleč, da se mu je stemnilo pred očmi, saj v igri tudi ne nastopata profesorja Ropotec starejši in mlajši, marveč oba brez tega naslova. V »Varhu« se mi zdi predvsem važno pohvaliti »gospodično Maliko«, ki je kot odraška novinka podala najbolj dogmatik. Za njo bi imeli »Sreeta«, ki je s prijetnim glasom dokaj dobro nakazal lik človeka, značajnega moža. Nato bi omenil Ropotca starejšega in šele po velikem presledku Ropotca mlajšega. Zakaj naj bi bil pisec članka vseh Ropotec mlajši, res ne vem. Prav tako v članku ni omenjen »Župan«, ki je od vseh igralcev svojo vlogo najboljši rešil.

Res pa gre učiteljem zaslug za organizacijo ljudske univerze in vodstvo knjižnice KRS, kar pa v članku ni bilo omenjeno.

Upam, da se bo avtor obravnavanega članka predstavil s polnim imenom, tako da bomo Hrastničani vsaj vedeli, komu se imamo čast zahvaliti za tako »resnično« obveščanje slovenske javnosti.

Vinko Trinkaus

ZASAVSKI PIONIR

Kotiček za naše pionirje in pionirke

POMLAD JE PRIŠLA

Skrjanček poje, žvrgoli,
Pomlad veselo nam oznanja;
Pomlad vse se veseli,
Grm zeleni, drevo poganja.

Prej v led vkovan, zdaj prost šumlja
Potok in se po polju vije;
V njem družba ribic se igra,
In z neba gorko sonce sije.

Cvetlice ob straneh cvetjo,
Zvončič, trobentice, zlatice;
Po njih čebele med beró,
In v soncu plešejo mušice.

Pastir pri čredici sedi
In poje, vriska, kar je moči;
Teliček skače in nori,
Še sivka zdaj pa zdaj poskoči.

PIONIRSKI ŠŠAHOVSKI KROŽEK NA VODENSKI ŠOLI JE ZELO DELAVEN

Vodenska šola v Trbovljah, ki ima skoraj 750 pionirjev, zelo živahno razvija pionirsko delo v najrazličnejših kroških. To delo ni vedno tako vidno, kot je prav pri šahovskem krožku, ki je odigral prejšnji teden turnir s pionirji II. osnovne šole v Trbovljah, poleg tega pa še brzoturnir med svojimi igralci in dvema Trboveljčanoma. Izid turnirja je bil sledeči: Renko in Kastelic po 2, Vukovič 1½, Hauptman, Glas, Frece in Oplotnik po 1 točko, Alauf ½, Bočko in Ovnik pa po 0 točk. Stanje šol: Vode 7 in pol, Trbovlje II. 2 in pol točke.

V brzoturnirju pa je stanje tole: Renko 9, Oplotnik, Kastelic 8, Bočko 7 in pol, Frece 7, Jazbec 6 in pol, Hauptman 5 točk itd.

Billejeva je malo pomislila, predno je odgovorila:

»Pravzaprav sta dva, ki je z njima v zvezi, ali pravilneje rečeno dva, ki držita z njo. Kakor sem že omenila, ima moja nečakinja zelo težaven položaj; ker pa mi je mnogo na tem, da se im našega starega rodu ne pomika z neprimernimi zvezami, sem glede na bodočo možnost nečakinje storila potrebne korake.«

»Vi ste torej, gospa, izbrala zanjo moža?«

»Da.«

»In gospodična z vašo izbiro ni zadovoljna?«

»Seveda ne, ker je, kakor sem že rekla, zelo svojevoljno dekle.«

»Ali ljubite drugarja?«

»Hm, kaj je ljubezen, gospod? Je menila stara gospa. »Mladostna zabloda, ki se hitro menjuje kot letni čas; tudi jaz sem bila nekoč zaljubljena.«

Krag se je priklonil.

»... pa ne morda v svojega moža...? Zadošči je tega. Povedala sem svoji nečaknji, da bo moje premoženje podedovala samo pod določenimi pogoji.«

»In kakšni so ti pogoji?«

»Eden izmed teh pogojev je, da bo mojemu lepemu zbirniku, ki ga imam med drugim zapustila, obdržala in jo še povečala.«

»In s tem pogojem je bilo dekle svedu zadovoljno, kaj ne?«

»Da.«

»In drugi pogoj?«

»Da se stanu primerno omoži.«

»Aha, na tem mestu torej žuli čevlji.«

»Gospa je zgrbančila čelo.«

»Da.«

»Je odgovorila: »Tak je položaj, ki ste ga vi označili z ljudskim izrazom.«

»Ali smem vprašati, gospa, koga ste blagovoljno izbrali gospodični za moža?«

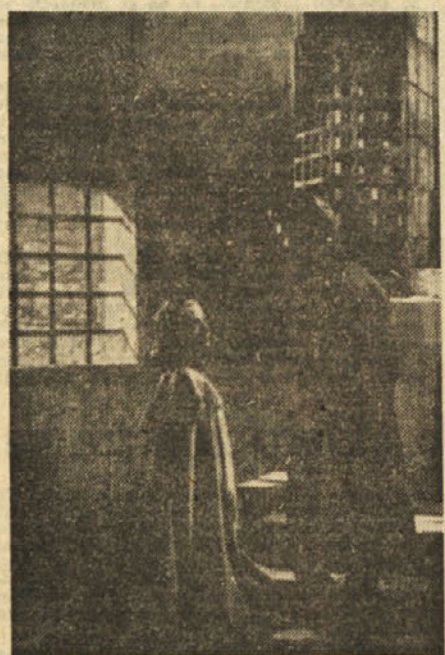
»To je mlad angleški državnik, po rodu iz ugledne družine, ki sva ga moja nečakinja in jaz spoznali v Emau. Je zelo prijeten mož, eleganten in lep. Dekle pa čisto gotovo ljubi drugarja.«

»Koga, če smem vprašati?«

»Da, da, samo če bi ona to hotela povedati. Vprašala sem jo, če je to mož iz naših vrst. Ne, je odgovorila. Potem sem jo vprašala, ali je do sedaj gledala družbeno položaja daleč od nje. Zdal pa si predstavljajte moje presenečenje, ko je vprašanje potrdila. Lahko si mislim, kakšen mož je

Francoski film »PARMSKA KARTUZIJA«

Bilo je v Italiji v 18. stoletju. Mala kneževina s svojim slabotnim, smešno nečimrnim knezom, ministri, policaji in roman-tičnimi revolucionarji. Na tem pisanem ozadju pa je velika nesojena ljubezen, ljubezen vojvodinje Sansseverine do mladega Fabrizia del Longo, ki je ne ljubi, ljubezen Fabrizia do Clelie, ki ga ljubi, a jima ni sojena sreča. Ljubezen grofa Mosca do Sansseverine, ki ga ne ljubi...

Vse to se prepleta z dvoboji, zasedami, vratolomnim begom iz ječe, zastrupljanjem in tajnimi pismi... do grenkega konca.

Film je delan po Balzacovem romanu. Ustvarjalec filma so bili v neizmestni lahkobi zasluge v podrobnosti, ki bi filmu vzele tisto strnjeno, ki jo ima, če bi hoteli preveč verno slediti pisatelju. Dovolili so si celo precej svobode, česar pa jim nihče ne more oporekati, kajti film je umetnost za množice in kot taka ima pač svoje zahteve, preko katerih ne more nihče, ki hoče ustvariti dobro umetniško delo.

Režiser Christian Jacque — pri nas poznan po filmu »Človek človeku« — je svojo nalogo in namen mojstrsko izpolnil. Nihesar ni pozabil, kar bi moglo dati filmu sijaj brez primere. Odlično je oživel romantične junake, obvladal množice in obsejne zgradbe. Čudovito lepi in iznajdljivi posnetki so v čast francoski kinematografiji. Igralci, predvsem Maria Casarec in Gerard Philipe v vlogah Sansseverine in Fabrizia, podajajo svoje vloge res prepričljivo.

Film »Parma kartuzija« bo na sporedu te dni v trboveljskem kinu.

KINO TRBOVLJE

bo predvajal francoski film

»PARMSKA KARTUZIJA«

Predstave od petka do ponedeljka dnevno ob 4. in 7. uri zvečer. Pridite k predstavam pravočasno, ker se tednik zaradi izredne dolžine filma sicer ne bo predvajal.

Naslednji teden francoski film

»ČLOVEK ČLOVEKU«

Zasavska mladina pred novimi nalogami

Po vseh mladinskih aktivih okraja Trbovlje so v zadnjih dneh razpravljali o nalogah, ki jih je postavila pred nje okrajna konferenca mladine.

V večini aktivov so sprejeli tekmovanje v posušitve rožnega dne maršala Tita. To tekmovanje so bo podaljšali do praznovanja Dneva vstaje slovenskega naroda 22. julija.

Iz sprejetih obvez v posameznih aktivih LMS okraja Trbovlje je razvidno, v čem bo mladina tekmovala. Predvsem se bo mladina vključila v kulturno-prosvetna društva, kjer

so ji dane možnosti za ustanovitve raznih mladinskih oboev. Ravno tako bodo mladinski aktivisti začeli z mesečnim maajem po delovnih kolektivih s tekmovanjem v šahu, odbojki, treljanju, nogometu in še v drugih področjih, kjer je mogoče razvijanje mladinske dejavnosti. Najboljše iz posameznih kolektivov pa bodo meseca junija tekmovali na okrajnem fizikulturem turnirju. Prav tako se bo izvedla kulturna prireditve s sodelovanjem najboljših mladinskih skupin okraja. Tudi za fizikulturem dan mladine se bodo mladinski aktivisti pripravljali v času svojega tekmovanja. Predvideva se pa med drugim tudi okrajna praznovanja prireditve iz mladinskih vrst, ki bo imela namen, da zainteresira našo mladino tudi za to vrsto športa.

Mladinska organizacija bo po svojih članih poskrbela, da se mladina v čim večjem številu vključi v telovadna društva »Partizana«, prav tako pa bo pospeševala ustanavljanje teh društev po nekaterih večjih krajih našega okraja, med drugim v Luki pri Židanem mostu, Mlinšah in Izlakah.

Pri letošnji Titovi štati bi mladina sodelovala še v večjem številu kot druga leta. Mladina bo delala nadalje z društvi tabornikov in pomagala pri organizaciji letovani in tabornj v raznih krajih.

Za letošnje delovne akcije bo dala mladina 30 kolektiv in 30 kmolih mladincev. V tekmovanju pa je vključeno tudi sodelovanje v proizvodnji in v delavskih svetih, prav tako pa bodo tekmovali tudi mladinci naših šol v učenju in dokazali zaupanje, ki ga ima vanje Partija in ljudska oblast.

46 LJUDI SE JE V HRASTNIKU

PRAV DOBRE ZABAVALO

Gornje je lahko potrdil vsako izmed 46 udeležencev, ki so s smešom sledili Nušlevi komediji »Navaden človek«, s katero je gostovala gledališka družina SKUD »Aleš Kapla« iz Hrastnika v sindikalni dvorani Kmetijske tovarne.

In teh 46 ljudi je lahko ugotovilo dvoje: prvi, da so igralci zaigrali ne za 46 gledalcev, pač pa najmanj za 460 — drugi, da je bila oprema odra odlična, tako scenarija kot razsvetljava, za kar je treba izreči sodelujočemu tehničnemu osebju pohvalo.

Zadovoljno je odšlo teh 46 ljudi z lepega kulturnega večera. Vsi, ki so manjkali na igri, naj vprašajo kakšnega navzočega: dobi bodo odgovor. »Najprej pogled, potem boš pa lahko sodil same.«

V igri je bil tempo — bilo je smešno. Bil je lep večer. Skratka: naj ti bo žal, ker nisi bil zraven. In če se prištevajo morda med kulturne ljudi, naj te bo — srani!

Vsi tisti pa, ki smo igro videli, ne mislimo delavce, ki orlejo ledino z nehalnim kulturno-prosvetnim delom, kritizirati, pač pa jih kličemo: »Le tako naprej — na prvi poti ste!«

Šahovski dvoboj v Zagorju

Šahisti v Zasavju so začeli javno nastopati. V Zagorju so v nedeljo dne 30. marca t. l. odigrali napeto igro med moštvom »Rudarja« iz Trbovelj in šahovskim društvom v Zagorju. Dvoboj so igrali na 14 deskah. Lepa igra je navdušila gledalce za te vrste športa. Zlasti mladinci so igrali zelo požirljivo. Zmagali so Trboveljčani z rezultatom 7 in pol : 6 in pol. Povratni igra bo čez štirinajst dni v Trbovljah. — Tudi na solah v Zagorju so šahovska tekmovanja, turnirji in simultanke.

»In kakšna je bila beseda?« je vprašal dalje.

»Beseda?«

»No, beseda za omarino ključavnico na dan tatvine.«

»John«, je rekla stara dama in zardela. Absbjörn Krag je opazil zadrego stare gospe.

»Ali je to mogoče ime pokojnega soproga?«

»Ne, je odgovorila stara dama in barva njenega obraza je postala še bolj rdeča. »To je ime možaka, prvega mladostnega prijatelja — moška, ki se z njim nisem smela omožiti.«

»Morda zaradi tega, ker je bil v družbenem pogledu globoko pod mlitostljivo gospe, je pristavil Krag in se ljubeznivo nasmešnil.

Gospa je pozvonila.

Narodila je vstopil služkinji, naj sporoči gospodični Konstanci, da želi teta z njo govoriti.

»No, sedaj jo boste lahko sami vprašali,« je rekla stara dama Kragu. »Videli boste, kaj lahko izveste od svojeglavega otroka.«

Kmalu nato je stopila v sobo mlada, lepa mladica.

Sportna obleka mladega dekleta je pričala Kragu, da ima pred seboj čisto moderno damo; ta misel se mu je že vsiljevala, ko je silkal govoriti o njeni samostojnosti.

Gospa Billejeva jo je predstavila.

»Eja, gospodična Konstanca Billejeva silaša da je pred njo gospod s poljeje. Je temna senca spreletela njeno lepo vsako čelo.«

»Kaj liče poljeja pri nas?« je vprašala.

»Ne vem, kaj naj povem gospodu.«

»Draga Konstanca, tvoja dolžnost je, da odgovorila na posamezna vprašanja, ki ti jih bo zastavil gospod.«

Mlado dekle je nagubalo čelo.

»Vprašajte samo,« je rekla, ko je spoznala, da ne bo šlo drugače. »A že v naprej vam povem, da mi o celi zadevi ni prav nič znano.«

V tem pogledu se različno mlavja, je dejal Krag. »Vaša teta je menila, da bi lahko vi znatno pripomogli k rešitvi uganke. Tudi jaz tako mislim.«

Zelo se čudim takemu mislenju.

(Dalje prihodnjič)

SVEN ELVESTAD

V zadnjem renutku

»Gotovo,« je menil Krag. »Zdal bi pa rad še vedel kaj o tatvini, izvršeni v sredo. Kako pa veste, da je bila izvršena med sedmo in deveto uro zvečer?«

»To je čisto jasno,« je odgovorila gospa. »Ob sedmih sem še položila zapustnico v marico. Imela sem zapustnico na roki pri obisku. Spominjam se dobro, da sem takrat še videla ob zapustki. Potem sem postavila ključavnico na vrata in zaklenila železna vrata. Ob devetih, predno sem šla spat, sem šla še enkrat gledat dragulje in sem v svoje največje presenečenje odkrila, da obeh zaponk ni več.«

»Kje ste bili v času med sedmo in deveto uro?«

»Na sprehod sem se peljala,« je odgovorila gospa.

»Kdo pa je bil med tem časom v vili?«

»Moja družabnica, moja nečakinja in služkinja. Nihče izmed njih ni opazil nihesar smiljivega. Povedati se moram, da zaupam gospodični Weissmannovi kot sami sebi.«

Krag se je priklonil.

»A vaša nečakinja?« je vprašal skoraj v zadregi.

Mislil je, da bo stara dama ogorčeno odgovorila, a v njegovo presenečenje je rekla:

»No, sedaj smo pri jedru vse zadeve; moja nečakinja igra pri tem nekoliko skrivnostno vlogo. Običajna v kostim je odšla iz vile nekaj minut pred osmo uro. Vrnila se je domov skoraj istočasno z menoj. Rekla je, da je obiskala neko znanko v bližini. Pozneje pa sem zvedela, da sploh ni bila tam.«

»Kje pa se je mudila?« je vprašal Krag.

»Tega ne morem povedati; trdovratno se brani dati kakšno pojasnilo.«

»To je zelo sumljivo,« se je vmešala v pogovor gospodična Weissmannova. »Kaj mislite vi, gospod?«

»Menda nečete reči, da bi mlada dama mogla imeti kakšno zvezo s tatvino?« je dejal pollejski uradnik.

»Ne, ne,« je hitro odgovorila družabnica; »je njeno vedenje se nam zdi tako čudno. Priznati morate, da je naposled le čudno, če nečete povedati, kje je bila tisti večer med osmo in deveto uro.«

»No, seveda,« je odvrnil Krag. »Imela je lahko razne vzroke.«

»Da, tudi jaz mislim tako,« je pripomnila gospa Billejeva. »Gotovo nima moja sorodnica nobene zveze s tem dejanjem. Vendar pa je spet resnica, da je bila med sedmo in osmo uro sama v teh prostorih in da se ji je ob osmih zelo mudilo iz hiše.«

Absbjörn Kragu je postalo jasno, da hoče obe dame kljub izmisljenim besedam videti nečakine, a vemo med izmisljenim zaponk in skrivnostnim odhodom nečakinje iz vile.

</

Naši čitatelji pišejo

V Šmartnem pri Litiji so slovesno zaključili Kmetijsko gospodarsko šolo

V Šmartnem pri Litiji so se dne 21. zaključili drugi letnik Kmetijske gospodarske šole, ki jo je ustanovil in vodi na naloge uspešno delujoč kmetijsko gospodarstvo. Da je bilo za tako šolo zanimanje, kaže priložnost, da so bili v letošnjem šolskem letu, ko je bilo vpisanih 32 kmetijskih učencev, medtem ko jih je bilo v prvem letu le 20. Tečajniki so bili stari od 14 do 23 let. Večina teh je bilo iz KLO Šmartno, nekaj pa tudi iz KLO Velike Kostevice.

Predavanja so se vršila štirikrat tedensko od 15. do 19. ure. Obisk je bil izredno lep, zato pa je tudi šola dosegla v celoti svoj namen.

Učno snov so tvorili splošni izobraževalni predmeti, kakor slovenski jezik, matematika, zgodovina, higiena I. dr. predmeti, poleg tega so imeli tudi strokovno snov o zadrževalni živinoreji I. dr.

Upravnik KGS je bil tov. France Grušen, šolski upravitelj iz Šmartna. Večina predmetov so predavali učitelji šolske šole, v pomoč pa je prišel še tov. Pfundner, šolski upravitelj iz Velike Kostevice. Kmetijska strokovna vprašanja je podajal strokovnjak z državnega posestva na Ponovičah, tov. Rajko Lohncar, ki je prihajal redno in po potrebi na posvetila v Šmartno ter je seznanil vse tečajnike s svojimi deli. Mora poznati vsak napreden kmet, ki hoče dvigniti donosnost svojega posestva in hleva.

Razen navedenih predmetov so imeli tečajniki tudi pouk v kuhanju, šivanju, krojenju in vazenju. Kuhanje je poučevala tov. Olga Grudnova, tečaj kuhanja pa je omogočala tov. Karla Rohovec, ki je dala na razpolago svoje kuhinje in posodo, ter je s tem omogočila, da so se dekleta seznanila, kako se da kuhati tudi v preprosti sredini, ki jih premore vsako naše kmetijsko gospodarstvo, tečno in raznovrstno. Dostojno imajo na kmetih največkrat enolično hrano, kar pa spriča možnost, ki jih imajo na razpolago, ni potrebno.

KGS v Šmartnem je bila deležna podpore okrajne ljudske oblasti, ki jo je vnesla v svoj redni proračun. Seveda pa so žrtvovali mnogi tudi tečajniki, ki so si kupovali potrebščine iz svojih sredstev. Vsi ti izdatki pa se jim bodo v življenju bogato obrestovali, saj je znanje, ki ga daje šola, najbolje naložen kapital, ki donosno koristi skozi vse življenje.

KGS je trajala od jeseni pa zdaj do pomladi, ko se naša kmetijska mladina spet vrača k svojim poslom na njivah in domačin. Ob zaključku šolskega leta so bili izpitni, ki jim je predložen predmet okrajnega sveta za prosveto, tov. Jakob Zagar, iz okrajne Ljubljana-okolica. Pri zaključnih izpitih je bil navzoč tudi okrajni šolski inšpektor

tov. Marjan Binter iz Ljubljane. Na izpitih so dokazali tečajniki, da so si pridobili potrebno znanje in so prejeli naslednje ocene: 6 odličnih, 7 pravih, 13 dobrih, 3 zadostno, 2 nezadostno, 1 kandidat pa k izpitu zaradi bolezni ni pristopil.

Zaključek tega tečaja je bil izredno slovesen, kar je pomenilo KGS še povečala. Tečajnice so pridobile razstavo kuharskih in ročnih del. Ogledale so si številne matere in druge žene ter soglasno izjavile, da so razstavljene predmete dokazali, da so se mladine v tečaju mnogo naučile. Prav zato so mnogi stari naše kmetijske mladine že prijavili svoje snove in hčere v KGS za prihodnje šolsko leto.

V teku tečaja v KGS tudi niso pozabili na prosvetno delovanje. Naučili so se gledališke igre »Snežulčica«, ki so jo prvi uprizarili pred povabljenimi gosti, zatem pa so jo prikazali še nekateri, tako šolski mladini in odraslim. Igra je precej zahtevala, saj je bila precej sprememb in revizij. Uspešno izvedbo igre pa so omogočili

Delo ženske sekcije OF Trbovlje

Sekcija žena pri mestnem odboru OF Trbovlje je organizirala dne 4. aprila zanimivo predavanje o spolnih boleznih. Predavatelj je domači zdravnik dr. Ludovik Kramberger, ter svoja izvajanja dopolnil in ponašal s skopičnimi slikami. Udeleženci so ob številni udeležbi pozorno sledili besedam dr. Krambergerja ter bili z njegovim predavanjem zadovoljni.

Nato je bila širša konferenca žena področja Trbovlje, kjer se je obravnavalo vprašanje vzgoje naše mladine. Konferenca je nadaljevala še predhodno v Domu kulture započeto temo, t. j. vprašanje vzgoje naše mladine in sicer velik odstotek kaznivih dejanj, ki jih je v zadnjih letih zagrešila naša mladina. Statistični podatki, ki jih je navajala tov. Pakjova, zgornjo pričajo o tem, da vprašanje vzgoje mladine nismo povečali zadostno pazljivo, rezultat te napake pa je velik odstotek kriminalnih primerov med našo mladino.

Sestanki s starši šolajočih otrok, ki jih sklenjuje vodstva naših šol, so dali pozitivne uspehe in dokazali, da se pretežni del našega učiteljskega trudi vzgojiti našo mladino in moralno in politično zavedne državljane. Toda šola ne more in ne bo dosegla zaželenega uspeha tam, kjer otroci nimajo pravilne vzgoje pri starših. Prav zaradi tega je potrebno, da ugotovimo vzroke nepravilne in pomanjkljive vzgoje po starših; ne vidimo, če trdimo, da je v čestih primerih

nekateri delovni kolektivi iz Šmartna, ki so izdelali potrebno opremo in tako dokazali svojo naklonjenost razvoju našega šolstva. Ob zaključku je bil prirejen tudi srečolov, ki je omogočil, da bodo v poletju pohiteli šmarnski tečajniki na večerinski izlet na naše morje in tako spoznali lepote naše domovine. Srečolov so omogočili s svojimi darili tovarna usnja, lesno industrijsko podjetje »Tesar« in drugi. Sploh so teknovala vsa šmarnska podjetja in ustanove, da so nudile KGS vso naklonjenost, tako z nujnimi potrebščinami, priborom (na primer Kraljeva gostilna), kraljeva trgovina I. dr. Tako so se združili za dostojno proslavo ob zaključku KGS vsi šmarnski v veliki, prijateljsko družbo. V tem pogledu lahko Šmartno proučimo daleč naokrog, tudi Telovadno društvo je dalo dvorano v svojem domu za vse šolske prireditve brezplačno na razpolago. Slovesen zaključek KGS pa je omogočil tudi okrajni svet za prosveto. Pri zaključnih proslavi so bili navzoči številni šmarnski, pa tudi mnogi prosvetni in drugi delavci iz Litije in okolice, ki so se pridružili prosvetnemu prazniku šmarnčanov. Za okrajni ljudski odbor okrajne Ljubljana-okolica pa so bili navzoči tov. Jakob Zagar, inšpektor Binter, tov. Tone Dobravec, ter tov. Stana Vrabec, referent za ljudsko prosveto.

z vprašanjem vzgoje otrok treba načeti tudi vprašanje vzgoje samih staršev. O tem bodo morale voditi brž nato naše frontne in druge organizacije, frontne žene pa bodo pri tem delu pridno pomagale.

Pred zaključkom konference so žene sprejele sklep, da bodo naslednje vršile vse naloge v vprašanju vzgoje naše mladine. Da pa bodo to nalogo zadovoljivo reševale, se bodo same izobraževale ter obiskovale vsa prosvetna predavanja v naših društvih in v okviru ljudske univerze.

Ob koncu so žene enoglasno obsodile za hrbtino barantanje italijanske diplomacije v Londonu za Trst in Primorsko ter odposlale protestno resolucijo našemu zunanjemu ministru tov. Edvardu Kardelju.

Taki naj bodo zbori volivcev

Lani so bili zbori volivcev v Zagorju sicer še dosti dobro obiskani, vendar volivci niso bili vedno zadovoljni z rezultati. Dostikrat je bilo slišati opazke: »Kaj bom hotel na zborovanju, saj mi ne znanjo pojasniti, kar bi želel vedeti. Ali te pa zabijejo, da si potem nikdar več ne upaš odprti ust.« — Da, res je bilo v nekaterih primerih tako. Toda letos so postali zbori volivcev boljše, kar smo videli pretekli teden, kjer so se volivci pohvalno izražali o dobri organizaciji zborov in obiskovalci, da bodo odšli hodili bolj redno na take zborove. Zanimivo je bilo tudi diskusija z volivci, da se na njih dobijo jasen in razumljiv odgovor na vsako vprašanje. Fronta je namreč za vsak zbor določila tovariša za politični referat in potem za vsako dejavnost še posebejno, ki je v dotični stroki doma. Gospodarsko poročilo pa je pojasnil odbornik KLO. Razumljivo je, da so zbori volivcev ob taki organizaciji dobro uspešni in zadovoljivi volivci, zaradi tega je bila tudi diskusija zelo živahna. Res je, da udeležba ni bila velika, toda kakovost teh zborov bo vplivala na boljše obiske prihodnjih zborov volivcev. Volivci so se predlagali izboljšanje dela na teh zborih. Glede udeležbe so predlagali, naj bi bilo več podrobnih sestankov, tako na primer za tri ali štiri volivne enote, ker bi s tem bila dana možnost veliki večini volivcev, da bodo o zborih pravčasno obveščeni in da se polnoštevilno udeležijo napovedanih sestankov. Dosedanja zbori volivcev za ves teren niso bili posrečeni tudi zaradi tega, ker so prostori za veliko število volivcev premajhni, kar ima za posledico, da ljudje raje ne gredo na take množične sestanke. — Upamo, da bodo zbori volivcev tudi v bodoče tako dobro organizirani, kot so bili pretekli teden.

ZANIMIVOSTI

NAGRADE ZA NAJBOLJE AMERISKE FILME

Za najboljšie filme ameriške filmske industrije se že nad 20 let vsako leto podeljuje kot nagrada majhna zlata statueta, ki je v Hollywoodu poznana pod imenom »Oskar«; izbiro filmov vrše predstavniki industrije, rezultate pa objavlja Akademija filmske umetnosti.

Med filmi, ki pridejo v poštev za nagrado v letu 1951, je film »Mesto pod soncem«, ki je bil izdelan po romanu »Ameriška tragedija« od Teodora Dreiserja. Drugi film, ki naj bi bil najgledan, je film »A streetcar named Desire«, v katerem igra glavno vlogo angleška igralka Vivian Leigh; ta film je bil izdelan po gledališkemu komadu od Williama Tennesseeja. Kot tretji film naj bi dobil Oskarjevo nagrado film »Afriška kraljica«, v katerem igra glavno vlogo Katherine Hepburn in Humphry Bogart.

Podelitev Oskarjeve nagrade je bila izvršena 20. marca t. l. v nekem hollywoodskem gledališču.

35.000 ZAKONSKIH MOZ POGRESAJO

V Angliji trenutno pogrešajo okrog 35.000 zakonskih mož, ki so po navedbah policije pobegnili od svojih žen. Pravijo, da pobegne v petek največ ubanpencev. Ker pride večina takih zakonskih žena v denarne stiske in prosijo oblasti za pomoč, ali država močno prizadeva najti pobegle.

Mnogi zakonski možje tožijo, da so siti zakonskega življenja in da s svojimi pilimi prejemki ne morejo vzdrževati družine. Ker iz žene v dan raste število žena, ki jih možje puščajo na cedilu in za moč države dajati vedno več denarja za pomoč, se bo sedaj s tem vprašanjem ukvarjal parlament.

NISO BILI NUDISTI

Nek zahodnonemški sofer, ki je pred kratkim ustavil svoj avto v bližini »Hofa« tik ob meji med obema nemškima conama, ni mogel verjeti svojim očem, ko je zagledal nedelež od ceste v gozdličko skupino popolnoma golih moških in žensk, ki so plesali okrog ognja.

V Kranju bo treba v nedeljo bolje zaigrati

RUDAR : SLOGA (LJUBLJANA) 2:0 (1:0)

Kljub zmagi Rudarja v nedeljski tekmi proti Slogi iz Ljubljane številni gledalci igre niso odhajali zadovoljni domov. Moštvo Rudarja je igralo tokrat slabše, kot smo ga imeli priliko videti že večkrat. V 90 minutah igre je bil 80 minut gospodar položaj Rudar. Vprašanja zmage torej ni bilo. Obramba revirskega moštva je opravila svojo dolžnost, o napadnih vrsti pa tega ne moremo trditi, saj so člani te vrste kar tekmovali med seboj, kdo bo večkrat streljal mimo ali preko gola ali pa v vratarja.

Gostje so se borili zelo pošteno in se predstavili trboveljskemu občinstvu kot dobra in poštenovalna enajstoričica, ki bo še marsikakšno moštvo zmešala račune. Prvi začetki igre so dali slutiti, da bo Sloga okusno poražena, saj je prvi gol padel že v 10. minuti, ki ga je dosegel Orač z lepim strelom pod prečko.

Od tu naprej pa je bilo kakor zakletost: žoga ni šla v gol, čeprav so igralci Rudarja bombardirali vrata gostov; šla je preko ali mimo gola, največkrat pa je posredoval vratar. Koti prvi polčas: 5:0 za Rudarja. V drugem polčasu se slika ni spremenila. V 70. minuti je Ahlin rešil zanesljivi gol, ko se je vrzel pod noge nasprotnega igralca. Pri tem je bil srednji napadelec gostov poškodovan in je moral zapustiti igrišče, medtem ko je Ahlin igral še dalje. Po tekmi se je ugotovila lažja poškodba Ahlina, tako da je vprašanje, če bo prihodnjo nedeljo lahko igral proti Korotanu v Kranju. V

80. minuti pred koncem igre se je srečal spet nasmejala Rudarja: Orač je dosegel za Rudarja drugi gol in z njim postavil končni rezultat igre.

Sodnik Glavič iz Maribora je sodil prav dobro. — Prihodnjo nedeljo se bo moštvo Rudarja srečalo v Kranju s Korotanom; treba bo vložiti v igro mnogo truda in volje — in kar je glavno — zmagati. »Putnik« v prvobojni organizira izlet v Kranj; kdor želi prisostvovati tekmi, naj se zgasi pri »Putniku« v Trbovljah do sobote do 12. ure.

RETJE : PROLETAREC (Z.) 2:4 (0:1)

Zadnjo nedeljo je Retje iz Trbovelj odigralo prijateljsko nogometno tekmo v Zagorju proti tamkajšnjemu Proletarcu. Prejšnjo nedeljo je igral Proletarec v Trbovljah z Retjem, kjer je bil neodločen rezultat 3:3, medtem ko so mladinci Retja izgubili igro proti Proletarcu z 2:1. V nedeljo pa so igrali v prvi tekmi mladinci, kjer so zagorski mladinci zmagali s 4:0 (0:0). V glavni tekmi pa je moštvo Proletarca premagalo enajstorič Retja z rezultatom 4:2 (1:0).

Tudi v Trbovljah je kombinirano moštvo Rudarja izgubilo igro proti Bratstvu iz Hrastnika z 2:0. Tekmo je sodil Kramar iz Celja; poznalo se mu je, da ne pozna niti osnovnih pravil nogometa ter bi bilo najpravišnje, da sodnika posel opusti.

TRGOVSKO PODJETJE

»Potrošnik«

HRASTNIK

(bivša Potrošniška zadruga)

sporoča vsem svojim odjemalcem, da posluje od 1. aprila 1952 pod novo firmo ter se za obisk svojih poslovalnic toplo priporoča. — V trgovski poslovalnici dobite vse potrebno za prehrano, obleko in obuven, o čemer se prepričate sami. Ne pozabite pa tudi na to, da je v sestavi podjetja »Potrošnik« tudi gostinska poslovalnica, kjer dobite primerna okrepčila. — Prav tako dobite v pekarni vsak dan svež kruh in najrazličnejše pecivo.

Za vsakega nekaj se dobi v poslovalnicah trgovskega podjetja »Potrošnik« v Hrastniku.

OBIŠČITE NAS!

AERO KLUB »PROLETAREC« V ZAGORJU JE DELAVEN

Aeroklub »Proletarec« v Zagorju je začel delati po smernicah, ki jih je sprejel na letnem obnem zboru. Odbor je izdelal podrobni delovni program, ki bo po njem letos vzgojil 30 modelarjev v tečaju A, 15 v tečaju B in 2 v tečaju C. Usposobil bo nadalje 20 padalcev in 5 jadralcev, v pionirskem modelarstvem tečaju bo izužil 30 pionirjev.

Klub, ki šteje sedaj okrog 200 članov, bodo razširili še za 100 članov. Člani kluba bodo napravili 750 prostoletnih delovnih ur pri raznih javnih delih. Prav tako bo klub organiziral dve letalski razstavi, 4 izlete, 1 miting, 7 modelarskih tečajev, več strokovnih predavanj iz področja modelarstva in padalstva ter tri politična predavanja za svoje člane.

V delovni načrt si je klub vstavil kot nujno nakup jadralnega letala. Ker pa klub ne razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi za prekrbok takega letala, bodo njegovi člani prispevali v ta namen po en dnevi za sluzelek, hkrati pa je klub že napravil vlogo za denarno pomoč na upravo rudnika, na kraljevni sindikalni svet, kraljevni ljudski odbor in mestni občinski odbor OF.

Klub je že začel z izvajanjem prostoletnega programa. V teku so priprave za modelarski in padalski tečaj. Pretekli teden je bilo na gimnaziji predavanje o modelarstvu za pionirje. Predavanje je bilo ponašeno s skopičnimi slikami.

Prejšnjo nedeljo je 17 članov kluba napravilo izlet v Izlake nad Zagorjem; lotili so se popravila po snegu pokvarjenega ostrešja sindikalnega doma ter opravili pri tem delu 90 udarniških ur. Po tem delu so propagandne namene spuščali model jadralnega letala; model je napravil 10 lepih letal, pri enajstem pa se je razbil. Ta propagandna zagorski aeroklub tudi na naši vsi letalstvo oziroma modelarstvo.

OBJAVE

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Od 12. aprila popoldne do 14. aprila zjutraj dr. Ludovik Čebolin v bolnici.

OBVESTILO ČLANOM POTROŠNIŠKE ZADRUGE V TRBOVLJAH

Potrošniška zadruga v Trbovljah z o. p. v likvidaciji sporoča vsem svojim članom, da lahko dvignejo vplačane deleže pri tej zadrugi ali bivši Naprozi v vseh poslovalnicah zadruga: Delavski dom, Trbovlje II, Retje in Bevkso.

Člani morajo v poslovalnici predložiti člansko izkaznico ali pa potrdilo o vplačanih deležih. V poslovalnicah se bodo te izkaznice in potrdila odzvela ter izplačala višina vplačanih deležev.

Po 30. aprilu 1952 se deleži ne bodo več izplačevali.

Likvidacijska komisija

Vsem svojim cenjenim strankam sporočam, da sem se preselil iz dosedanjega lokala na Vodah v novi lokal poleg Delavskega doma, Loke št. 256.

Za obisk se priporočam

Miro Zavolavšek, urar, Trbovlje

SVINJSKO KRMO, svežo, kupimo. — Splošna bolnica, Trbovlje.

Izdaja Okrajni odbor OF Trbovlje. Urednik: okrajni odbor. Odgovorni urednik: Stane Suštar. Tisk: Tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani. Naslov uredništva in uprave: Trbovlje, uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik. Telefon št. 34. — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 614.93332.55. — List, ki zbirajo vsak četrtlet. — Rakopisov ne vračamo; priporočamo, da list morajo biti v rednem listu najkasneje do 12. dne meseca. — Mesecna naročnina: 60 din. — Polletna: 120 din. — Letna: 240 din. — Posamezna številka na 4 straneh stane v kolportuži 5 din, na 6 straneh pa 6 din.

Občni zbor IO »Partizan« v Trbovljah

Telovadno društvo »Partizan« v Trbovljah je pričelo z delom. Ob razmeroma pihi udeležbi je bil dne 3. aprila t. l. ustanovni občni zbor telovadnega društva »Partizan« v Trbovljah. Iz predsedniškega poročila je razvidno, da se je dosedanje telovadno društvo borilo z velikimi težavami, ki so mu ovirale delovanje. Največja ovira za redno delo pa je bila nedvomno v tem, da društvo ni imelo telovadnih prostorov, da je lastnik bivšega Sokolskega doma. To stanje je privedlo društvo tako daleč, da se je pred obnim zborom omejevalo le še na finančno poslovanje.

Novoustanovljeno društvo pa si je postavilo kot prvo in najvažnejšo nalogo: urediti svoj dom spet v prvotno stanje, za kar so najti že pripravljeni potrebni izdatki pa zagotovljeni. Za uspešno začetek telovadbe v pomladnih in poletnih mesecih na prostem, ko se ne bo moglo uporabljati telovadnice, pa je že sestavljen celoten vaditeljski zbor, ki bo pripravil tudi prvi javni nastop novega telovadnega društva.

Občni zbor so pozdravili predstavniki oblasti in organizacij, novi predsednik društva tov. Minde Kužnik pa je v nastopnem govoru ostro obsodil imperialistične namere Italije in sovražno delovanje neofašistov in italijanskih kominformovcev.

Smrt partizanskega borca

V Ljubljani je umrl tovariš Beno Pečnik, sodni pisarniški predstojnik na okrajnem sodišču Ljubljana-okolica. Tovariš Beno Pečnik je služboval pred drugo svetovno vojno. Občani, kjer je bil zločen udranik, in ga imajo vse stranke kot enega izmed naših heroj na litijanskem sodišču, v najljubšem spominu. Prav tak je bil tov. Pečnik tudi zdaj kot namučeno ljudskega okrajnega sodišča. Tovariš Beno je bil v NOB partizan Zasavskega odreda. Bil je zaposlen med drugimi tudi v Tehniki Zasavskega odreda v Cirkušah nad Litijo. Ta partizanska tiskarna je bila v narodnoosvobodilnem boju prav tako važna kakor najbolj borbeni partizanski enotici, saj je bil tisk eden izmed najmočnejših črtoj v času NOB, ki je vzgajal in bodril ljudske množice v odporu proti okupatorju. Tovariš Pečnik je bil eden najbolj poštenovalnih sodalcev te ilegalne partizanske zasavske tiskarne. Po osebovotitvi je bil tov. Pečnik tudi politično aktivist, član upravnega odbora sodnijskega sindikata ter član ZB na terenu Ajdovščina v Ljubljani. Bil je odlikovan z Redom zaslug za narod III. stopnje.

Iz Loke pri Zidanem mostu

V nedeljo, 29. marca, je gostoval v Loku pevski zbor SKUD »Ivan Cankar« iz Radeč, ki ga vodi dr. Matko, v pomoč pa mu je tov. Steblovnik. Zbor je odpel vrsto narodnih in umetniških pesmi naših priznanih skladateljev. Mešani zbor šteje okrog 40 pevcev. Zbor je

Kaj pišejo tečajniki iz Radeč

Okrajna obrtna zbornica je organizirala v Radečah prikojevalni tečaj za krojače in šivilje. Tečaj se je udeležilo 17 moštvo in pomočnikov, od tega 11 krojačev in krojačic ter 6 šivilj. Tečaj je vodil strokovni učitelj Republiške obrtne zbornice tovariš Viljem Jarek, ki je predaval o vseh področjih krojačarstva, kar so to razna dela, nibe, telesa, mnogoteri fasonirani, prikojevanja in oblikovanja raznih oblik, uniform, plaščev, ogrinjajl itd., tako da so bili tečajniki o prikojevanju vsestransko poučeni.

Tečaj je bil v popoldanskih in večernih urah ter je trajal skupno 120 ur. Ob koncu tečaja so tečajniki polagali izpite in dobili spričevala z oceno o položenem izpitu iz vseh predmetov. Nekaj od njih je izpit opravilo s odličnim uspehom, ki jih bo Republiška zbornica predlagala za prikojevalno akademijo, ki se snuje v Ljubljani.

Strokovni učitelj se je pohvalno izrazil o organiziranju tečaja, kar tudi o redu in disciplini tečajnikov, saj je vseh 17 tečajnikov prisostvovalo vsem 120 učnim uram, razen enega, ki je bil med tečajem poklican k opravljanju strokovnega izpita.

Tečaj je potekel v najlepšem redu, v lepe medsebojnem kolektivnem razumevanju, ker le na ta način je bil mogoč tako lep uspeh, kar je v čast zbornici in v korist ne le tečajnikom samim, marveč tudi širši javnosti, kajti vsak potrošnik, bodisi delavec ali drug državljani je vesel, če dobi od obrtnika lepo prikojen izdelek.

Vsi tečajniki se zahvaljujejo vodstvu Okrajne obrtne zbornice za organiziranje tečaja, zahvaljujejo se pa tudi vodstvu gimnazije v Radečah, ki je dala tečajnikom na razpolago učno sobo.

Želja je, da se taki tečaji prirejojo tudi po drugih strokah in tudi na drugih sektorjih, ker le na ta način se bo dvigala strokovna sposobnost mladega kadra.

Povečana izbira namiznih vin in nove cene na veliko

nudimo franko naša klet v Ljubljani

Veletrgovcem dajemo popust po dogovoru. — Na zalogi imamo vedno pristno domačo SLIVOVKO in v zastopstvu veliko izbiro NAJBOLJŠIH

»MARASKA« - LIKERJEV

BELO NAMIZNO	11%	po 60 din za liter
CVICEK iz VZ Kostanjevica in VZ Brežice		
REBULA - Brda	10%	po 55 din za liter
MALVAZIJA - Istra	11-13%	od 59 do 65 din za liter
REFOSKO - Istra	11-13%	od 72 do 83 din za liter
	10-12%	od 68 do 80 din za liter

in sortna steklenična vina iz Stajerske in Primorske

Prepričajte se o kakovosti naših vin z neposredno pokušnjo pri:

SLOVENIJA-VINO LJUBLJANA